

Verslag fietstocht door Nederland, 22 juli - 11 augustus 1969door: G.J. van Bladeren en W. van der Schot

Op 22 juli vertrokken we met als doel Gorinchem. De eerste dag (warm en zonnig) fietsten we door het Zuid-Hollandse polderlandschap met op de kaalgeschoren graslanden massa's weidevogels, die al veel van hun lentetooi verloren hadden. In de sloten visten purperreigers en lepelaars. In Jaarsveld (een dorpje aan de Lek) zagen we bij een stenen schuur een ♂ zwarte roodstaart, die alarmeerde; het staat wel vast dat hij daar broedde. Nadat we de Lek waren overgestoken fietsten we door naar Arkel (bij Gorinchem), waar we die nacht sliepen. Dat slapen lukte niet zo best omdat in de tuin van de jeugdherberg een paartje bosuil 3 jongen had grootgebracht, die door hun jammerend gekrijs slapen vrijwel onmogelijk maakten. Het is interessant te weten, dat in de wijde omgeving geen enkel bos aanwezig was, dat als broedplaats zou kunnen dienen.

De volgende dag maakten we een rit langs de Linge. Het riviertje, met smalle riet- en wilgenvelden langs de oevers, was mooi om te zien, voorzover er niet te veel watersportliefhebbers gebruik van maakten. De oeverlandjes waren rijk aan karekieten en rietzangers, alsmede blauwborstjes, die we één keer ook zagen.

In Leerdam hadden de ooievaars weer met succes gebroed: 3 jongen stonden, vanwege het warme weer, met open bekken hun lichaamstemperatuur te regelen.

's Avonds bezochten we de uiterwaarden van de Waal, waar de kwartelkoning zich echter niet meer liet horen, wat misschien te wijten was aan de vroeggemaaide velden.

De dag daarop reden we naar de Grote Peel, een afstand van + 180 km. Van uit de jeugdherberg in Beegden maakten we fietstochten naar de Peel en andere gebieden.

In de Grote Peel kregen we informatie van de Heer van Deurssen over de broedvogels in 1969. De roofvogels waren hier sterk achteruitgegaan, o.a. de bruine kiekendief van 4 naar 2 broedparen en de grauwe kiekendief van 1 naar 0. Van de grauwe klauwier werd ook geen broedgeval geconstateerd. Wel hadden er gebroed roerdomp, geoorde fuut, boomvalk (1 paar) en blauwborstje in groot aantal (+ 40 paar). Buiten het natuurreservaat, tegen de Noordervaart aan, noteerden we op een gebied van + 1 km² 10 zingende mannetjes grauwe gors, die verder, met uitzondering van Heythuysen (2 paar) nergens voorkwamen. Als biotoop gaven ze de voorkeur aan weilanden begrensd door korenvelden. In de driehoek Nederweert - Heythuysen - Meyel hoorden we in de korenvelden veel kwartels. Bij Leveroy, waar we er één zagen vliegen, was een concentratie van zeker 10 roepende exemplaren; misschien was er weer sprake van een kleine invasie?

Niet ver hiervandaan, bij de Noordervaart, ligt een prachtig natuurgebied. Het geheel doet een beetje voorhistorisch aan. Het bestaat uit een moerassig hoogveengebied, begroeid met riet en wilgen, waartussen dode bomen, en een rijke onderbegroeiing. Het geheel is omgeven door hoge dennen- en berkenbossen. Vanuit een hoge den hadden we een prachtig gezicht op de duizenden spreuwen, die er tegen de avond, onder daverend gekrijs, hun slaappleats opzochten; een bruine kiekendief zocht er zijn slaapboom op en 2 boomvalken probeerden aan hun laatste kostje te komen. Een roerdomp vloog op uit het riet en liet een allesoverstemmende kreet horen, waarop een waterral reageerde met een luid gegil. Ondertussen zaten in de verte 2 kwakken in een dode boom; helaas lieten ze zich die avond niet van meer nabij zien.

De volgende dag, met nog steeds briljant weer, bezochten we enkele bossen tussen Roggel en Meyel, gemengd bos afgewisseld door droge rietveldjes. Boven de bossen zagen we 's middags 2 wespndieven cirkelen, die er misschien wel gebroed hebben. Tenslotte zagen we tegen de schemering bij Heythuysen een steenuiltje, dat een telegraafpaal als uitkijkpost had gekozen.

Op 29 juli was de Achterhoek ons doel, met als uitgangspunt Terborg. Om aan informatie te komen gingen we naar Onno de Bruijn, die op dat moment in Groningen bleek te zijn, zodat we hem opbelden.

De eerste dag gingen we naar "Bekendelle", waar een beekje, met een prachtige oeverbegroeiing, door hoge bossen stroomt. De beek was erg vervuild, maar bevatte voldoende vis om 1 ijsvogeltje te voeden. Na er vele jaren trouw broedvogel te zijn geweest, had hij er dit jaar waarschijnlijk niet gebroed. Algemene broedvogelsoorten waren er boomklevers en grote gele kwikstaarten, die er in gezinsverband rondvlogen. Ook een appelvink kwam naar de beek om zijn dorst te lessen. Kleine bonte spechten, die steeds riepen, kregen we tenslotte te zien in een groep hoge beuken.

Het meest karakteristieke Achterhoek-landschap ligt bij Winterswijk. Het bestaat uit weilanden of korenvelden, omgeven door hoge bossen en zandpaden. Op de Duits-Nederlandse grens had een paartje grauwe klauwieren gebroed in een stukje niemandsland van minder dan 1 m breed; de ouders hadden 1 jong grootgebracht met een mij nog onbekende nationaliteit. Het was het enige broedpaar in de Achterhoek. De buizerd was hier ook sterk achteruitgegaan, zodat de wespndief als broedvogel misschien wel talrijker was dan de buizerd. Erg algemene broedvogels waren zwarte roodstaart, roodborsttapuit en de geelgors, met zijn op den duur haast irriterende zang.

De laatste dag in de Achterhoek hebben we Montferland bezocht. In een open stuk tussen de uitgestrekte bossen vloog een luid kabaalmakende juveniele zwarte specht langs, die in een den ging zitten hameren. Even later volgde een volwassen exemplaar. Doordat er weinig uitzicht is, is Montferland echter moeilijk te bevogelen.

Op 4 augustus kwamen we op Ameland aan, na een overnachting in Mepel. De jeugdherberg op Ameland ligt in het Westen bij Hollum, 25 km verwijderd van het meest oostelijke punt. De Zuidkant is bestemd voor veeteelt (schapen).

Ameland is vooral bekend om zijn kiekendieven, waarvan alle drie soorten op het eiland broeden. De blauwe kiekendief is de meest algemene met 7 nesten; van de grauwe kiekendief waren er 3 paar en van de bruine 2 paar. Bij de blauwe kiekendief was er mogelijk sprake van polygamie; in vier dagen zagen we althans maar 1 of 2 keer een mannetje.

Ameland had dit jaar waarschijnlijk een rijk muizenjaar. Er hadden minstens 40 paar torenvalken gebroed, waarvan een gedeelte op de grond; ook velduilen hadden algemeen gebroed met + 20 paar. Boven een rietmoeras bij Hollum joeg een boomvalkje op libellen.

Over het hele eiland verspreid zaten verschillende paartjes grauwe klauwier met jongen, die in gezinsverband voedsel zochten. In de rietvelden zaten troepjes baardmannetjes, die daar genesteld hadden. Ook de roerdomp komt er voor.

Op de bij eb drooggevallede slikken verzamelden zich 's middags duizenden steltlopers, o.a. rosse grutto's, kanoetstrandlopers, bonte strandlopers, zilverplevieren, etc.

Op zee zaten troepjes eidereenden en zwarte zee-eenden, die steeds kwamen langsvliegen. Langs de kust vlogen verscheidene soorten sterns, o.a. grote stern, dwergstern, noordse stern en visdiefje. Eén keer vloog er ook een dwergmeeuw langs.

In de bossen broedden veel kleine barmsijzen (cabaret) en enkele ransuilen. De laatste vloog er ook een gewone sijs rond.
/dag

Op 11 augustus keerden we terug naar huis zonder één cent op zak. Met zonneschijn, en een windje in de rug, fietsten we langs de Friese wadkust richting Afsluitdijk, waar we stopten voor een juveniele roodpootvalk; een prachtig slot van de vakantie. Met een gewichtsverlies van 5 kilo de man, en na minstens 1500 km te hebben afgelegd, bereikten we ons punt van uitgang weer.

In totaal zagen we in bijna 3 weken 155 soorten.

Wim van der Schot
Jacob Obrechtstraat 14^{hs}
Amsterdam - 1007
Tel. 725080

vdSch/vDr

CONTACTAVOND ADSPIRANTLEDEN

Op 29 augustus vond deze avond plaats in de excursiekeet bij het Vogel-eiland, onder voorzitterschap van F. Versluys.

Van de mentoren waren aanwezig: Hh. Frieswijk en Swart, mevr. Brinkers en Mej. van Drooge. Voorts Hr. J.H.C. de Groot en de dames Alberts en van Vliet. Van de adspirantleden: mevr. van der Meyden, en Hh. v.d. Berg, Boonstra, Kahlman, Oosterbaan en Scholten.

F. Versluys zette nogeens uiteen, hoe van de 65 leden van de huidige VWG eigenlijk maar een klein percentage actief is. In het bijzonder nieuwe leden van de laatste jaren volstonden dikwijls met het ontvangen van het Mededelingenblad en het betalen daarvoor. Mede daarom werd het adspirant-lidmaatschap ingesteld, dat hopelijk selectief zal werken, de activiteit ten goede zal komen, en het contact met de oudere leden in de hand zal werken. Verplichten tot medewerking kunnen we niemand, maar we hopen op deze wijze toch tot een beter samenspel te komen.

Zoveel mogelijk zal er eens per 14 dagen een excursie worden uitgeschreven voor de adspiranten, waarbij ook andere leden overigens welkom zijn. Daarenboven zal worden getracht te komen tot contactavonden voor allen met een frequentie van eens per maand.

In het voorjaar zullen de adspirantleden worden ingeschakeld bij het inventarisatie-programma. Eigenlijk elk lid dient ter beschikking te hebben: De Vogelgids, het Prisma Vogelboekje van Sluifers, de Vogelwereld van het Amsterdamse Bos, en in feite ook de Avifauna van Nederland (uitgave Brill, Leiden; een nieuwe editie verschijnt in 1970). De Hr. Frieswijk voegt hieraan toe, vooral met het oog op het inventariseren: Vogels in hun Domein, van L. Tinbergen, uitgave Thieme.

Voorts attendeert Hr. Frieswijk nogeens op de noodzaak dat personen en/of groepen, die in eenzelfde gebied inventariseren, binnen de inventarisatieperiode regelmatig contact hebben om de tot op dat moment verkregen resultaten te vergelijken en zo mogelijk aan elkaar aan te passen, zoals dit ook in de eerste bestaansjaren van onze VWG plaats vond.

Mej. Mr. J.H.U. van Drooge

vDr